

פרשת וישב

נושא הפרשה: התנשאות

בתחילת הפרשה מתואר מעמדו המיוחד של יוסף שהיה אהוב על אביו וקיבל אף בגד מיוחד, יוסף כנראה חש את עצמו מיוחד וסיפר לאביו ולאחיו על חלומותיו שבהם נראים אחיו והוריו משתחוים לו. מובן כי חלומות אלו השניאו את יוסף על אחיו עוד יותר, אולי כיוון שחשו שיוסף מתנשא עליהם.

התנשאות היא תכונת אופי לא נעימה. איש לא אוהב שאדם אחר מתנשא מעליו ומתנהג כאילו הוא "שווה יותר". כולנו יכולים להיזכר באירוע בחיינו שבו פגשנו אדם שהרגיש את עצמו חשוב יותר מאיתנו ובשל כך התייחס אלינו בזלזול. גם אם יש לאדם מסוים כישורים מיוחדים והוא מחשיב את עצמו חשוב יותר או טוב יותר, אין סיבה לזלזל באדם אחר, כיוון שייתכן שלזה יש תכונות אחרות המייחדות אותו.

בעיסוק בנושא זה חשוב לדבר על הצורך להימנע מהתנשאות בחברה ולהתייחס בכבוד אל כל אחד, דבר אשר ישמור על אווירה נעימה יותר בקבוצה.

פירושים ומפרשים

במדור זה מוזכר השבוע המנהג שהיה נפוץ בעולם העתיק: הסמכות שניתנה למלכים ביום הולדתם להעניק חנינה לאסירים.

גם כיום, בעולם המודרני, קיימות אפשרויות למתן חנינה. במדינת ישראל זכות הענקת החנינה שייכת לנשיא. ישנם סוגים שונים של חנינות: למשל לגבי עונשי פסילת רישיון נהיגה, לגבי עונשי מאסר – הקלה או המרה בעונשים אחרים, ועוד (מידע נוסף בנושא ניתן למצוא באתר של משרד המשפטים).

מעבר למידע על התהליך ופרטיו, ניתן לפתח דיון מעניין על עצם המהלך: שינוי פסק שנקבע על ידי בית המשפט: האם יש מקרים שזה נחוץ? האם יש מקרים שבהם אסור שתהיה אפשרות לחנינה (למשל פשעי השואה)? האם צריך להיות גוף אחר אחראי על חנינות (למשל פורום מתוך העם)?

מדרש – מפי חכמים

שמאי והלל היו תנאים שחיו לפני חורבן בית המקדש השני, בתחילת הספירה. לכל אחד מהם היו תלמידים בבית מדרשו, שכונו "בית שמאי" ו"בית הלל". זו הייתה התקופה של התגבשות ההלכה, וכל בית מדרש הוציא פסקי הלכה אשר לעתים היו מנוגדים לפסקי הלכה אחרים. פסקי ההלכה של בית שמאי היו פעמים רבות מחמירים יותר משל בית הלל – בהתאם לאופיים ולגישתם של שני התנאים עצמם. ברוב הפעמים נפסקה לבסוף ההלכה כבית הלל. מדרש זה, המתייחס להלכה מסוימת, מבטא את העובדה שהחכמים חשבו שאפילו אלוהים בעצמו (בת הקול מסמלת את דעת האל) חושב שפסיקת בית הלל עדיפה בפועל. שימו לב: שתי הפסיקות יכולות להתקבל כנכונות, אך רק אחת מתקבלת בפועל משום שמי שהחליט עליה צנוע יותר.

נקודה לדיון:

נושא השיעור הוא התנשאות וענווה, ניתן להזמין את הילדים להסביר כיצד מתקשר המדרש לנושא. המטרה היא כי התלמידים יקשרו בין התנהגותם של בית הלל: סבלנות וכן לימוד דבריו של השני – לתכונת הענווה, ויבינו כי כאשר אתה לא מתגאה אתה מסוגל לתת כבוד לאחר ואף לדבריו.

מה בפרשה

- ❦ **יוסף נמכר לעבדות** – יוסף היה מושא לקנאת אחיו. הם התנכלו לו להמיתו, ולבסוף מכרו אותו לעבד. ליעקב סיפרו שחיה רעה טרפה אותו.
- ❦ **יהודה ותמר** – יהודה נשא לו אישה כנענית, היא ילדה לו שני בנים, והם מתו. תמר שנישאה לשניהם התחפשה לזונה ויהודה בא אליה וממנו נולדו התאומים.
- ❦ **יוסף ואשת פוטיפר** – יוסף נמכר לעבד לפוטיפר, אחד מגדולי המלכות במצרים וזה מינה אותו למנהל משק ביתו. אשתו חשקה בו וניסתה לפתותו ומאחר שסירב התלוננה שאנס אותה. יוסף הושם בבית הסוהר.
- ❦ **יוסף בבית הסוהר** – יוסף פגש את שר המשקים ושר האופים, ופתר להם חלומות שחלמו. פתרונותיו נתקיימו.